

Żanna Komar

Mistyfikator Galicji.

O Włodku Kostyrce

Galicia's Mystifier.

On Vlodko Kostyrko

„Żeby stworzyć temat – trzeba stworzyć dzieło” – powiada sam Włodko Kostyrko.

Stworzył przede wszystkim siebie. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku i na początku pierwszej dekady XXI wieku stał się we Lwowie postacią znaną, artystą wszechobecnym. Jego metaforyczne, inspirujące, dziwaczne malarstwo, na wskroś przeszyte warstwami podtekstów, można by rozpatrywać jak rebusy, w których z fantazją spletają się różne historyczne fakty i postacie. Malarstwo było i jest najważniejszą, ale nie jedyną dziedziną, w której przejawiała się jego aktywność. Dzięki swoim manifestom stał się osobą publiczną. Zaistniał we wnętrzach najważniejszych kultowych knajp lwowskich jako ich aranżer. Powtórnie zaistniał w nich już jako osobistość bohemy, w otoczeniu własnych obrazów, w towarzystwie inteligencji lwowskiej, snującej plany na przyszłość.

Kostyrko uczył się malarstwa najpierw w słynnej szkole artystycznej imienia Iwana Trusza we Lwowie. Potem studiował historię sztuki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Kiedy w 1995 roku kończył

“In order to create a topic – one must create a work of art” – says Vlodko Kostyrko.

Above all, he has created himself. In the late 1990s and at the beginning of the first decade of the 21st century he became well-known in Lviv – as an omnipresent artist. His metaphorical, inspiring and bizarre paintings packed through and through with layers of subtext can be perceived as puzzles in which fantasy intertwines with various historical facts and figures. Painting has been and remains his most important discipline – although not the only one. Thanks to his manifestos he has become a public figure. He made his presence felt as the interior designer in the most prominent cult clubs in Lviv. Then he made his presence felt there in person, as a bohemian VIP, surrounded by his own paintings and Lviv's intelligentsia making plans for the future.

Kostyrko studied painting first in Lviv, at the famous art school named after Ivan Trush. Later he studied art history at the Catholic University of Lublin. In 1995, the year of his graduation, he was already a well-known figure in Lviv's artistic circles.

studia, już wtedy zaczynał być artystą rozpoznawanym w środowisku lwowskim.

Jego sztuka odzwierciedliła kryzys postradzieckiej przemiany, transformacji ideowej, rodziła się w odpowiedzi na wakuum ideałów w nowo powstałej po 1991 roku przestrzeni. Kostyrko znalazł się w szczególnym momencie historycznym, kiedy otworzył się jakiś czasoprzestrzenny portal, kiedy stało się możliwe przejście do nowej rzeczywistości. Powstało miejsce na nowe magiczne idee. Czakram.

Wiodącą ideą stała się dla niego Galicja, właściwie Hałyczyna, a właściwie to i Galicja, i Hałyczyna razem. Bo odwołał się do historii w sensie nienarodowym, lecz terytorialno-cywilizacyjnym.

Ku chwale starej-nowej Galicji zaczęło powstawać malarstwo figuratywne w stylu dawnych mistrzów, znanych z lekcji historii sztuki, nawiązujące najbardziej do manieryzmu. Obrazy Kostyrki, tak samo jak obrazy manierystów włoskich, charakteryzują dramatyczna ostrość, przesadna ekspresja postawy i ruchów, kolorystyczne i wizualne dysonanse. Łączy je też podejście, elitaryzm zorientowany na znawcę, na konesera, na erudyte. W tej formie Kostyrko ożywił wątki halickiej średniowiecznej kultury rycerskiej. Powstały obrazy takie jak *Hałyczanie na wyprawie krzyżowej*, *Bracia Rostisławowicze* i cały panteon „przeklętych” rycerzy halickich z królewską historią Galicji, z Kolomanem i jego koronacją.

Naświetlił oświecenie, sięgając po mitologię rzymską w połączeniu z postaciami historycznymi. Obraz *Lemberskiy Janus*, którego twarzą jest podobizna Józefa II, podkreśla jeden ze znaczących punktów całej zabawy, czyli moment pierwszej reinkarnacji pojęcia Galicja i powstania Galicji i Lodomerii w ramach imperium Habsburgów. Nad tą alternatywną przestrzenią, którą poetycko, megalomańsko-romantycznie określa „kulturą halickiej cywilizacji”¹, powiewają chorągiew z podobizną ukochanego Franciszka Józefa (obraz *Chusta halicka*) i cała mitologia Złotego Wieku dobrej matki Austrii – czyli cały wiek XIX aż po fin de siècle.

Taka bohaterska mitologia Galicji mogłaby przypuszczalnie powstać dwieście lat temu, ale nie powstała. Powstawały, owszem, personifikacje Galicji, najbardziej znaną jest rzeźba na gmachu Sejmu Galicyjskiego. Wtedy Galicja ukazywała się jako lokalna,

His art reflected the crisis of the post-Soviet transformation in Ukraine, the ideological transformation, and was made in response to the vacuum of ideals that emerged in the new space created after 1991. Kostyrko found himself in a peculiar historical moment, when it was as if a time/space portal was opening up, making a transition to a new reality possible. A place for new magical ideas appeared. A chakra.

The idea that has become a leitmotif for him is Galicia, or rather Halychyna, or rather both Galicia and Halychyna combined – because his reference to history is non-national; instead it is territorial-civilisational.

In praise of the old-new Galicia he began to create figurative paintings after the fashion of the old masters, whom he knew from his art history classes, and drawing mainly on Mannerism. Kostyrko's paintings, like those of the Italian Mannerists, are characterised by dramatic sharpness and crispness, exaggerated expression in posture and movement, as well as colour and visual dissonance. Another quality that his works have in common is the attitude behind them, an elitism oriented towards the cognoscenti, the connoisseurs, the erudite. In this form Kostyrko resurrected the tradition of Halychyna's medieval chivalric culture. Such paintings include *Halychynians on a Crusade*, *The Brothers Rostislavovich* and a whole pantheon of “cursed” Halychynian knights painted together with the royal history of Galicia, and Coloman and his coronation.

He shed light on the Enlightenment, drawing upon Roman mythology and combining it with historical figures. The painting *Lemberskiy Janus*, whose face is that of Joseph II, Holy Roman Emperor, highlights one of the most important points of the whole game, namely the moment of the first reincarnation of the term “Galicia” and the formation of Galicia and Lodomeria within the Habsburg Empire. Above this alternative space, which the author describes poetically, and with a mixture of megalomania and romanticism, as “the culture of the Halychynian civilization”,¹ a flag billows, bearing an image of the beloved Emperor Franz Joseph (in the painting entitled *The Halychynian Shroud*) and the entire mythology of the Golden Age of good mother Austria – meaning the entire 19th century, up to the fin de siècle.

Such a heroic mythology of Galicia could well have been created two hundred years ago, but this never happened. Admittedly, there were personifications of

BERNARD MERETYŃ

ABO

JOHANN GEORG PINSEL

V. Kostyrko - 2010

JOHANN GEORG PINSEL

ABO

BERNARD MERETYN

provincialna wersja mitu habsburskiego². I w tym sensie alegoria Galicji była odbiciem zasadniczego konfliktu całej monarchii naddunajskiej – konfliktu pomiędzy ponadnarodowym, uniwersalnym imperium ładu i lojalności, które nie może zrodzić żadnego własnego modelu „imperialnego nacjonalizmu”, a narodowymi pragnieniami jej licznych podmiotów.

Dwieście lat potem Kostyrko przeczarowuje ten świat. Proponuje nowy atrakcyjny system znaków, który ma wspomagać określenie własnych współrzędnych w nowej rzeczywistości. Tworzy nową mitologię.

Lwowskie i galicyjskie kontra panukraińskie

Tak uzbrojony Kostyrko nie tylko tworzy nową ikonografię dziejów Galicji – odważa się również wypowiadać na ten temat, operując słowem³. I wypowiedzi się kontrowersyjnie. Zaskoczył rodaków swoimi publikacjami na temat Hałyczyny, o jej miejscu i roli w stosunku do pozostałych regionów Ukrainy, wzbudził dyskusję wśród intelektualistów, nestorów i koryfeuszy tematu galicyjskiego w Polsce i na Ukrainie.

Kostyrko uważa, że Hałyczanie to nie do końca Ukraińcy, że krainę – Ukrainę utworzyły okręgi doniecki i dnipropropetrowski i że to ich mieszkańcy są narodem ukraińskim. Hałyczanie zaczęli się nazywać Ukraińcami dopiero w 1918 roku zgodnie z dekretem cesarza Karola I Habsburga; że szewczenkomania Hałyczan jest śmieszna, w każdym razie nie zasługuje na poważne traktowanie; że Ukraińców i Hałyczan dzielią głębokie różnice kulturowe. Podpierając się autorytetem Mychajła Hruszewskiego, mówi o nieuniknionym odłączeniu Hałyczan od Ukraińców, jak to się stało w przypadku Chorwatów i Serbów. I że powrót Hałyczyny do grona krajów europejskich jest nieunikniony⁴.

Łacinka kontra cyrylica

W systemie znaków Wołodymyra Kostyrki jest jeszcze jeden istotny element – bunt przeciwko „Wschodowi”, tym razem w sferze alfabetu. W niektórych swoich publikacjach demonstruje on odrzucenie cyrylicy. Manifestuje galicyjską odrębność i antybizantyńskość, pisząc po ukraińsku, ale alfabetem łacińskim. Widoczne są tu nawiązania do Turcji, która pod przywództwem Atatürka, wybierając prozachodni wektor rozwojowy, odrzuciła wschodnią kaligrafię.

Galicja – the best one being the sculpture on the edifice of the Galician Court. At that time Galicia appeared to be a local, provincial version of the Habsburg myth.² And it is in this sense that the allegory of Galicia was a mirror image of the fundamental conflict in the entire monarchy – a conflict between the transnational, universal empire of order and loyalty, which could not give rise to any individual model of “imperial nationalism” on the one hand, and the national aspirations of its many different subjects on the other.

Two centuries later, Kostyrko re-enchants this world. He proposes a new attractive system of signs, to assist in defining one’s own coordinates in a new reality. He creates a new mythology.

Lviv and Galicia versus Pan-Ukraine

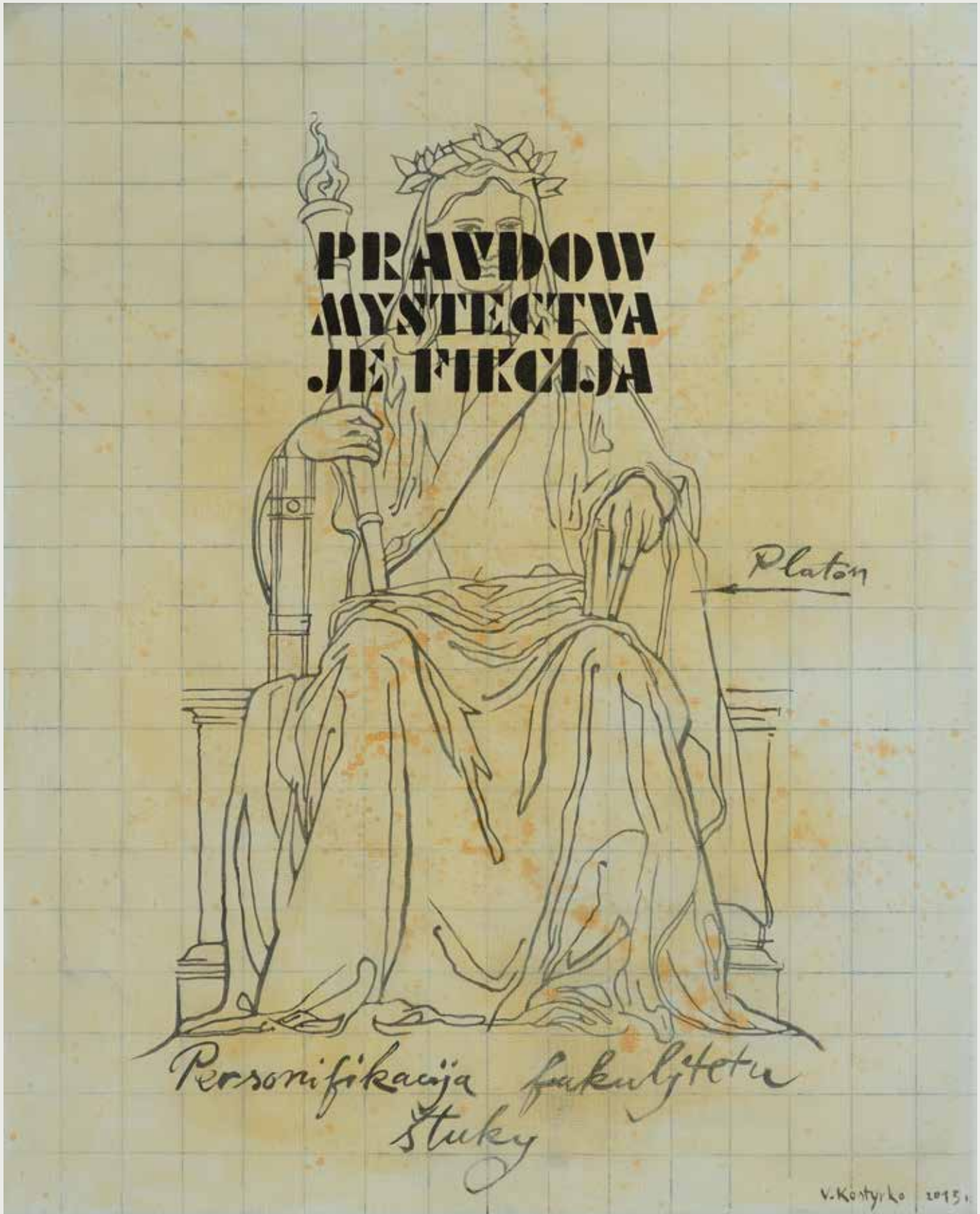
Thus armed, Kostyrko not only creates a new iconography for the history of Galicia – he even dares to speak about the topic, using words.³ And the words are controversial. He surprised his compatriots with his publications on Halychyna, on its place and role in relation to the other regions of Ukraine; he has stirred up a discussion among the intellectuals, senior experts and luminaries tackling the topic of Galicia in Poland and in Ukraine.

Kostyrko believes that the Halychynians are not fully Ukrainians, that the land – Ukraine – was formed by the Donetsk and the Dnipropetrovsk districts, and that it is the inhabitants of these regions that make up the Ukrainian nation; that the Halychynians began to call themselves Ukrainians only in 1918 in accordance with a decree by Emperor Charles I Habsburg; that the Halychynians’ Shevchenko-mania is ridiculous, or at any rate does not merit any serious treatment; that the Ukrainians and the Halychynians are divided by deep cultural differences. Bolstering himself with the authority of Mykhailo Hrushevsky, he speaks of inevitable separation of the Halychynians from the Ukrainians, by analogy to the separation between the Croats and the Serbs. And he adds that the return of Halychyna to European countries is unavoidable.⁴

Latin versus Cyrillic script

In Volodymyr Kostyrko’s system of signs there is one more vital element – rebellion against “the East”, this time in terms of the alphabet. In some of his

Kostyrko używa więc fonetycznego zapisu języka ukraińskiego łacinką, a wraz z nim pewna „kasta” ukraińskich intelektualistów we Lwowie stosuje to alternatywne abecadło na co dzień.

Działanie Kostyrki, to, że zaczyna właśnie od odseparowania Galicji, jest naturalnym działaniem w świetle teorii Josepha Campbella. Mianowicie chodzi o teorię monomitu – czyli osobistego mitu, który każdy realizuje w swoim życiu, zwanego podróżą bohatera, i który jest jego własną historią. Monomit czerpie z zasobów mitologicznych, odgrywając jeden z możliwych schematów. Pierwszym stadium tego schematu jest separacja, dowodzi Campbell⁵. Stadium separacji jako istotny i nieodzowny etap na drodze stawania się bohaterem, jako jego inicjacja. Powodzenie, popularność i nieobojętność, szeroki rozdzźwięk opinii i emocji, z jakim spotkała się twórczość Kostyrki, tylko po raz kolejny dowiodły, jak głęboko, mimo tego że mamy XXI wiek, współczesny człowiek jest zakorzeniony w mitach, czyli de facto w swoich plemiennych intuicjach. I jak twierdzi Campbell, skazane na nie są zarówno współczesna sztuka, jak i polityka⁶.

Współcześni o „separatyzmie” Kostyrki

Współzałożyciel Stowarzyszenia Artystycznego „Dzyga” i Instytutu Sztuki Aktualnej Włodko Kaufman, uważany we Lwowie artystycznym za postać kultową, podziwia Kostyrkę artystę za jego szaleńczą bezczelność w traktowaniu historii Haliczyzny i Ukrainy⁷. Wypowiadając się osobiście, jest równocześnie głosem środowiska artystycznego, które wyraźnie w sposób pozytywny odbiera jego sztukę. I jeśli jako *artproject* Kostyrko jest nie tylko niekwestionowany, ale też bardzo ceniony, to jego pisemne wypowiedzi wywołały pewne rozgoryczenie i niesmak. Zauważono w nich ów separatyzm galicyjski, który w kontekście ostatnich rewolucji mógł wyglądać groźnie. Ola Hnatiuk, na przykład, ostro podsumowała publikacje Kostyrki, oceniając je jako poważne zjawisko demonstracji nieodpowiedzialności zarówno samego autora, jak i wydawnictwa (w danym wypadku magazynu „Ji”). Działo się to podczas ważnej debaty galicyjskiej w 2003 roku. Temat nieobecnego na niej Kostyrki wyskakiwał jak diabeł z pudełka i każdy uczestnik spotkania musiał się do niego tak czy inaczej ustosunkować⁸.

publications he ostentatiously rejects the Cyrillic script. By writing in the Ukrainian language, but in the Latin alphabet, he manifests Galician separateness and an anti-Byzantine sentiment. This demonstrates a clear reference to Turkey, which under the rule of Atatürk rejected the Eastern calligraphy, opting for a pro-Western direction of its development. Therefore Kostyrko uses phonetic transcription of the Ukrainian language in Latin script, and together with him a certain “caste” of Ukrainian intellectuals in Lviv use this alternative alphabet in their everyday life.

Kostyrko’s actions, the fact that he begins by separating Galicia from Ukraine, is a natural strategy in accordance with Joseph Campbell’s theory. Campbell proposed the concept of the monomyth – a personal myth called the hero’s journey, which everyone realises in their lives and which is everyone’s own story. The monomyth draws upon all mythological resources, unfolding according to one of the possible outlines. The first stage is separation, says Campbell.⁵ The stage of separation is a crucial and indispensable phase in the process of becoming a hero; it is his initiation. Success, popularity, interest and the wide spectrum of opinions and emotions that Kostyrko’s artistic works have caused once again prove how deeply contemporary men and women are still rooted in myths – that is, in fact, in their own tribal intuitions, despite living in the 21st century. And, argues Campbell, myths also determine contemporary art and politics.⁶

Kostyrko’s “separatism” according to his contemporaries

The co-founder of the “Dzyga” Art Association and of the Institute of Contemporary Art, Włodko Kaufman, considered a cult figure in Lviv’s artistic circles, admires Kostyrko-the artist for his insane audacity in his treatment of the history of Halychyna and Ukraine.⁷ Speaking personally, Kostyrko is at the same time a voice of the whole artistic milieu, whose reception of his art is clearly positive. However, while Kostyrko as an *art project* is not only not questioned, but in fact very valued, in contrast his views expressed in writing have caused resentment and distaste. It was noticed that the idea of Galician separatism seemed like a genuine threat in the context of recent revolutions. Ola Hnatiuk, for instance,

© Volodymyr Kostyrko, Galeria Ja / Volodymyr Kostyrko, Ya Gallery

Volodymyr Kostyrko, *Leonardo anatom*, 2013, olej na płótnie / Volodymyr Kostyrko, *Leonardo, the Anatomist*, 2013, oil on canvas

© 2011 Volodymyr Kostyrko, Galeria Ja / Volodymyr Kostyrko, Ya Gallery

Wołodymyr Kostyrko,
Vanitas Ultras, 2011,
 olej na płótnie

Volodymyr Kostyrko,
Vanitas Ultras, 2011,
 oil on canvas

Trzeba przyznać, że Kostyrko, rodowity lwowianin, w taki sposób dobija generowaną przez wczorajszą nomenklaturę kulturalną politykę opartą na szarawarach, przeciwstawia się posowieckiemu antygaliccyjskiemu panukrainizmowi, który na potrzeby budowania nowej tożsamości ukraińskiej kompensuje ją lwowskim regionalizmem.

Świadomy swojej roli społecznej Kostyrko staje się w tym sensie głosem opinii części swego środowiska. Ale na przykład Mykoła Riabczuk z tak głośną ideologią Kostyrki się nie zgadza⁹, a mimo to jego książka *Dwi Ukrainy* wyszła w 2003 roku z obrazem Kostyrki na okładce¹⁰.

Istnieje też opinia, że kontrowersyjne wypowiedzi Kostyrki są integralną częścią jego sztuki. Wszystko to razem jest happeningiem, zabawą, a jego artykuły nie są niczym innym, tylko karykaturą i nie wyrażają interesów regionu. Taras Woźniak, nazywając Kostyrkę performerem, używa do określenia jego twórczości słowa ze slangu młodzieżowego: *prykoł*, czyli żart w celu epatowania¹¹.

Rozważny Jarosław Hrycak nie ignoruje samego Kostyrki i zjawiska jego sztuki. Postrzega go jako symbol nowego pokolenia, widzi przyszłość dla takich jak on. A Bogumiła Berdychowska uważa, że w tym, co dzisiaj wydaje się happeningiem, jutro mogą się pojawić poważne znaki zapytania¹².

Kuszające jest na koniec przywołanie cytatu ze słynnego *Mordoru* Ziemowita Szczereka, jeszcze raz zahaczającego o niepokojący wszystkich separatyzm, tym bardziej że prototypem jednego z głównych jego bohaterów stał się Wołodymyr Kostyrko. „Cały ten zachodnioukraiński separatyzm był jednak sprawą kanapową [...]. Siedzieli w [...] coraz to nowym pubie, chłonęli »europeizujący« się Lwów, tę europejską wiosnę, którą coraz mocniej było w mieście czuć [...]. Jarali szlugi, popijali nalewki i pieprzyli o tym, jak to będzie pięknie, kiedy w końcu Hałycyna oderwie się [...] od tego zruszczonego, zsovietciałego kadłubiska, od Ukrainy kozackiej, od Zaporozża i Dzikich Pól [...]. Nie przeszkadzało to im absolutnie w snuciu fantazji na temat »Zielonej Ukrainy« na dalekim wschodzie Rosji i o tym, jak to by było warto odzyskać od Rosji »Ukraiński Kubań«. Tak więc, w rzeczy samej, żadnego separatyzmu nie było. W doktrynie i artykułach musiałem ściemniać, ile wlezie”¹³.

strongly criticised Kostyrko's publications, seeing in them a serious demonstration of irresponsibility on the part of both the author and the publisher (in this case *Ī* magazine). This response to Kostyrko was expressed during an important Galician debate in 2003. The topic of the absent artist kept resurfacing, like a jack-in-the-box, and every participant in the debate was obliged to adopt some position towards him.⁸

This is how the Lviv-born Kostyrko administers a *coup de grâce* to the cultural policy generated by yesterday's nomenclature and focusing on national costumes; he opposes post-Soviet and anti-Galician Pan-Ukrainianism, which for the sake of building a new Ukrainian identity compensates it with Lviv regionalism.

In this sense, aware of his social role, Kostyrko becomes a voice of part of his milieu. For example, Mykola Riabchuk disagrees with Kostyrko's ideology,⁹ and yet his book, *Dwi Ukrainy* (Two Ukraines), was published in 2003 with the artist's painting on its cover.¹⁰

There is also another opinion: that Kostyrko's controversial observations are an integral part of his art. All this is supposed to be a happening, a play, and his articles are only a caricature and do not express the region's interests. Taras Voznyak calls Kostyrko a performer, and to describe his artistic activity borrows a term from youth slang: *prykoł*, meaning a joke or a prank intended to shock.¹¹

The cautious Yaroslav Hrytsak ignores neither Kostyrko himself nor the phenomenon of his art. He considers the artist as a symbol of the new generation, and sees a future for the likes of him. In turn, Bogumiła Berdychowska believes that in what seems like a “happening” today, serious question marks may appear tomorrow.¹²

In conclusion, it is tempting to quote from Ziemowit Szczerek's famous book *Przyjdzie Mordor i nas zje* (Mordor will come and eat us), which again touches upon separatism that perplexes us so much, all the more so as the prototype for one of his main characters was Volodymyr Kostyrko. “All this west-Ukrainian separatism was, however, an armchair dilemma [...]. They sat [...] in one new pub after another, absorbed Lviv that was ‘Europeanising itself’, all this European Spring, whose smell was becoming ever more widespread in the city [...]. They smoked fags, drank liqueur and bullshitted about how beautiful it was going to be

© Volodymyr Kostyrko, Galeria Ja / Volodymyr Kostyrko, Ya Gallery

Wołodymyr Kostyrko, *Rococo's Not Dead*, 2010, olej na płótnie

Volodymyr Kostyrko, *Rococo's Not Dead*, 2010, oil on canvas

A Kostyrko? Co Kostyrko? Jest lwowskim supermanem od sztuki. I jeśli funkcja supermana w połowie XX wieku oznaczała odpowiedzialność za losy całego świata i, najlepiej, uratowanie go, to celem współczesnego postmodernistycznego bohatera XXI wieku, patrzącego na świat u swoich stóp, jest *just have fun!* Moralizatorstwo tu nic nie pomoże.

ŻANNA KOMAR – historyczka sztuki i architektury, kuratorka. Obroniła doktorat z dziedziny historii architektury na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Jej zainteresowania badawcze i dydaktyczne koncentrują się wokół historii sztuki i architektury XIX i XX wieku, narodowego i wieloetnicznego dziedzictwa Galicji oraz rozwoju miast w Europie Środkowej.

1. Włodko Kostyrko, *Nacionalni symvoly Halyčyny*, „Ji” 2001, nr 23, www.ji.lviv.ua/n23texts/kostyrko-lat1.htm (dostęp: 17 XI 2015), *Ukrajinske doktrynerstvo i Halyčyna*, „Ji” 2001, nr 23, www.ji.lviv.ua/n23texts/kostyrko-lat.htm (dostęp: 17 XI 2015).
2. Żanna Komar, *Alegoria i symbol. Galicja w sztuce*, w: *Mit Galicji*, katalog wystawy, red. Jacek Purchla, Wolfgang Kos, Żanna Komar, Monika Rydiger, Werner Michael Schwarz, Kraków 2014, s. 204–208.
3. W. Kostyrko, *Nacionalni symvoly Halyčyny*, op. cit., *Ukrajinske doktrynerstvo i Halyčyna*, op. cit.
4. Ibidem.
5. Joseph Campbell, *Bohater o tysiącu twarzy*, tłum. Andrzej Jankowski, Warszawa 1997.
6. Ibidem.
7. Natałka Kosmolińska, *Vlodko Kostyrko: artportret na tli mista*, „Zbrucz”, <http://zbruc.eu/node/7922> (dostęp: 24 XI 2015).
8. *Galicja dzisiaj. Dyskusja panelowa*, red. Ola Hnatiuk, „Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze” 2003, nr 15–16, s. 297–327, www.wzu.ukraina.uw.edu.pl/panel%20Galicja.pdf (dostęp: 24 XI 2015).
9. Ibidem.
10. Mykoła Riabczuk, *Dwi Ukrainy: realni meži, wirtualni wijny*, Kyjiv 2003; zob. więcej: <http://krytyka.com/ua/reviews/dvi-ukrainy-realni-mezhi-virtualni-viyny#sthash.puYwEhok.dpuf> (dostęp: 24 XI 2015).
11. *Galicja dzisiaj. Dyskusja panelowa*, op. cit.
12. Ibidem.
13. Ziemowit Szczerek, *Przyjdzie Mordor i nas zje. Czyli tajna historia Słowian*, Kraków 2013, s. 162, 163.

once Halychyna had at last separated itself [...] from that Russified, Sovietised rusty old fuselage, from Cossack Ukraine, from Zaporozhye and the Wild Fields [...]. This didn't stop them at all from waxing on about the fantasy of 'Green Ukraine' in the far east of Russia and about how worthwhile it would be to get back from Russia 'Ukrainian Kuban'. And so as a matter of fact there was no separatism. Oh the yarns I had to spin in my PhD dissertation and articles.”¹³

And Kostyrko? What about Kostyrko? He is Lviv's art superman. In the mid-20th century the role of superman meant responsibility for the whole world, and ideally, saving it. However, the aim of the contemporary, postmodernist hero of the 21st century, gazing at the world at his feet, is to *just have fun!* Moralising has nothing to do with it.

Translated from the Polish by Ewa Kowal

ŻANNA KOMAR – historian of art and architecture and curator. She completed her PhD on architectural history at the Catholic University of Lublin. Her research and teaching interests are concentrated on history of art and architecture of the 19th and 20th century, the national and multiethnic heritage of Galicia and urban development of cities in Central Europe.

1. Włodko Kostyrko, „Nacionalni symvoly Halyčyny”, *Ji*, 2001, no. 23, www.ji.lviv.ua/n23texts/kostyrko-lat1.htm (accessed: 17 November 2015), „Ukrajinske doktrynerstvo i Halyčyna”, *Ji*, 2001, no. 23, www.ji.lviv.ua/n23texts/kostyrko-lat.htm (accessed: 17 November 2015).
2. Żanna Komar, „Allegory and Symbol. Galicia in Art”, in: *The Myth of Galicia*, exh. cat., ed. Jacek Purchla, Wolfgang Kos, Żanna Komar, Monika Rydiger, Werner Michael Schwarz, Kraków 2014, pp. 209–213.
3. V. Kostyrko, „Nacionalni symvoly Halyčyny”, op. cit., „Ukrajinske doktrynerstvo i Halyčyna”, op. cit.
4. Ibidem.
5. Joseph Campbell, *The Hero with a Thousand Faces*, Princeton 1972.
6. Ibidem.
7. Natałka Kosmolińska, „Vlodko Kostyrko: artportret na tli mista”, *Zbrucz*, <http://zbruc.eu/node/7922> (accessed: 24 November 2015).
8. „Galicja dzisiaj. Dyskusja panelowa”, ed. Ola Hnatiuk, *Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze*, 2003, no. 15–16, pp. 297–327, www.wzu.ukraina.uw.edu.pl/panel%20Galicja.pdf (accessed: 24 November 2015).
9. Ibidem.
10. Mykoła Riabchuk, *Dwi Ukrainy: realni meži, wirtualni wijny*, Kyjiv 2003; see: <http://krytyka.com/ua/reviews/dvi-ukrainy-realni-mezhi-virtualni-viyny#sthash.puYwEhok.dpuf> (accessed: 24 November 2015).
11. *Galicja dzisiaj. Dyskusja panelowa*, op. cit.
12. Ibidem.
13. Ziemowit Szczerek, *Przyjdzie Mordor i nas zje. Czyli tajna historia Słowian*, Kraków 2013, p. 162, 163.